

РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ ОБЛІГАЦІЙ У ФІНАНСУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Рубанова С.Я., викладач обліково-фінансових дисциплін «спеціаліст вищої категорії», Шеїна С.Є., студентка Відокремленого структурного підрозділу «Краматорський фаховий коледж промисловості, інформаційних технологій та бізнесу Донбаської державної машинобудівної академії»

В умовах воєнного стану економіка кожної країни потребує значних обсягів фінансових ресурсів. Під час такого періоду Уряд має спрямовувати свої зусилля на пошук альтернативних шляхів фінансування не лише соціальних (виплата пенсій, заробітних плат тощо), але й військових потреб держави. Враховуючи ситуацію України на даний час, одним із способів наповнення державного бюджету є акумуляція коштів різних економічних суб'єктів за допомогою облігацій внутрішніх державних позик, зокрема військових облігацій.

Факти використання військових облігацій були відомі ще до початку Першої світової війни. Такі цінні папери сприяли фінансуванню військових операцій у різних країнах (під час війни з Наполеоном Бонапартом, громадянської війни у США). За часів Першої світової війни існували так звані, «дитячі облігації», покупцями яких були школярі. Особливість цих фінансових інструментів полягала у тому, що кожна дитина могла придбати цю облігацію за нижчою ціною (різницю між номінальною вартістю покривали банки). У період Другої світової війни купівля військових облігацій мала примусовий характер. Наслідком цього стало те, що 10 % доходів державного бюджету складали саме внутрішні державні позики.

Облігації внутрішніх державних позик України (ОВДП) – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій [1]. Військові облігації, в свою чергу, є видом цільових ОВДП, залучені кошти від яких спрямовуються на покриття фінансових потреб країни в умовах воєнного стану. Такі облігації можуть бути короткостроковими (терміном менше року) та середньостроковими (терміном більше року). Відповідно, чим менший строк обігу цього цінного паперу, тим нижча ставка дохідності за ним.

Варто зазначити, що функціонують військові облігації лише в електронному вигляді, а їх номінальна вартість становить 1 000 грн. або 1 000 доларів США. Покупцями цього цінного паперу можуть бути фізичні та юридичні особи, резиденти та нерезиденти. Аукціони продажу облігацій

відбуваються щотижня у вівторок.

На сьогодні Міністерство фінансів України розміщує військові облигації терміном від 2-х місяців до 1,3 року, а відсоткова ставка коливається у межах 10-11 % у гривнях та 3,4 % у доларах США (табл. 1).

Таблиця 1 – Види військових облигацій за терміном обігу та відсотковим доходом

ISIN код військових облігацій	UA4000221436 (грн.)	UA4000225791 (грн.)	UA4000225668 (грн.)	UA4000225809 (грн.)	UA4000225775 (дол. США)
Термін обігу	2 місяці	6 місяців	1 рік	1,3 року	1 рік
Остання дата розміщення	22.03.2022	29.03.2022	22.03.2022	29.03.2022	15.03.2022
Відсоткова ставка	10%	10%	11%	11%	3,7%

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України було залучено більше 29 млрд. грн. та 12 млн. доларів США (станом на початок квітня 2022 р). Загалом, за допомогою цих інструментів, планується залучити 400 млрд. грн. до державного бюджету, основним покупцем яких виступатиме НБУ.

У сучасних умовах процедура купівлі військових облигацій максимально спрощена. Багато фінансових установ зменшили або скасували власні комісії за операції, що стосуються цих цінних паперів, а також відмінили обов'язковість підтвердження джерела походження доходу. Багато брокерів та банків – первинних дилерів почали працювати навіть із дрібними інвесторами (котрі купують облигації на суму від 1 000 грн. до 50 000 грн.). На сьогодні до банків та інвестиційних компаній, які не мають обмежень у мінімальній сумі купівлі військових облигацій, належать: Укресімбанк, Укргазбанк, ПУМБ, ІСУ, «Універ Капітал», «Dragon Capital». Однак не всі фінансові установи пішли на цей крок. Так, в Ощадбанку можна придбати облигації лише на суму не менше 50 000 грн.; у Приватбанку – не менше, ніж на 100 000 грн.; в ОТП банку – від 500 000 грн. [3].

Для інвестора основною перевагою купівлі військової облигації є те, що він отримує можливість фінансово допомогти державі в умовах воєнного стану і одночасно зберегти свої заощадження, тому що ці цінні папери характеризуються низьким рівнем ризику, адже повністю гарантовані державою. До того ж, для підвищення привабливості цього цінного папера, фактична ціна купівлі облигації нижча за номінальну і становить 990,77 грн. Ще однією з переваг таких фінансових інструментів є те, що отриманий за ними дохід не оподатковується. Однак існують певні ризики для власників військових ОВДП.

Одними із них виступають інфляційний та дефолтний ризик, адже під час воєнного стану інфляція може призвести до емісії коштів для погашення державою своїх потреб та зобов'язань, що тісно пов'язано із дефолтом.

Отже, сьогодні військові ОВДП відіграють важливу роль у забезпеченні державного бюджету фінансовими ресурсами. Під час воєнного стану залучені за допомогою них кошти спрямовуються на забезпечення армії та на фінансові потреби держави. Водночас для інвесторів військові облігації, з великою ймовірністю, не стануть прибутковим об'єктом вкладення грошових коштів, однак послугодують інструментом збереження коштів від інфляції та способом підтримки національної економіки.

Список використаних джерел:

1. ОВДП. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*: веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ovdp> (дата звернення 03.04.2022).
2. Військові ОВДП. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*: веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/uk/local_bonds_issued_during_the_war_time-572 (дата звернення 04.04.2022).
3. Ще один спосіб підтримати Україну. Як купити військові облігації. *The Village Україна*: веб-сайт. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/business/finance/324653-sche-odin-sposib-pidtrimati-ukrayinu-yak-kupiti-viyskovi-obligatsiyi> (дата звернення 04.04.2022).

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

Самойлова В. К., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В наші дні використання інформаційно – комунікаційних технологій набуває все ширшого значення. Для якісного обслуговування потреб громадян необхідно мати доступ до інформаційних ресурсів аби скоротити витрати часу на розв'язання задач, не пов'язаних з обслуговуванням. Тому, постає необхідність запровадження автоматичного контролю роботи з документами, що підвищило б якість роботи виконавців, зробило б терміни підготовки документів більш прогнозованими і керованими. Це можливо, за допомогою електронного документообігу.

Наказом № 839-21 від 28.10.2021 було затверджено «Порядок впровадження електронного документообігу в системі управління охороною праці». Документ набув чинності 26 листопада.

Закон України „Про електронні документи та електронний документообіг” визначив основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів. Ним встановлено, що електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа, зокрема, електронного цифровий підпису. Юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму.

Проте, закон також встановив певні обмеження на застосування